

Caroline Canté

aios interne geneeskunde,
Academisch Medisch Centrum,
Amsterdam

dr. Niels van der Hoeven

aios interne geneeskunde, AMC
Amsterdam

dr. Gabor Linthorst

internist-endocrinoloog, hoofd
Epicurus, principal educator, AMC
Amsterdam

prof. dr. Suzanne Geerlings

opleider interne geneeskunde,
AMC Amsterdam

INTERNISTENOPLEIDING AMC LEGT DE BASIS VOOR EEN LEVEN LANG ONDERWIJZEN

Onderwijsstage goed voor aios en instituut

Sinds twee jaar kunnen internisten in opleiding aan het Academisch Medisch Centrum (AMC) te Amsterdam een keuze-stage klinisch onderwijs volgen. Hiervan profiteren niet alleen de aiossen zelf: het hele opleidingsinstituut ervaart de voordelen.

Onderwijs geven hoort bij ons vak. Direct na het afstuderen wordt een a(n)ios geconfronteerd met coassistenten en verpleegkundigen die een klinische les willen, en met patiënten die willen weten waarom een behandeling of een onderzoek nodig is. Menig medisch specialist geeft (beginnende) artsen elke dag onderwijs tijdens overdracht, supervisie, dienst of een multidisciplinair overleg. Maar gek genoeg besteedt de opleiding tot basisarts of specialist hier weinig aandacht aan.

Het huidige landelijke opleidingsplan voor aiossen interne geneeskunde kent de mogelijkheid om een stage klinisch onderwijs aan te bieden. Dat kan in de vorm van een keuzestage van vier maanden of als onderdeel van een meervoudig profiel gedurende acht maanden.¹ Naast het AMC, sinds 2015, maken het UMC Utrecht en het Radboudumc gebruik van deze mogelijkheid.

De keuzestage biedt de aiossen inwendige geneeskunde een basis voor hun verdere carrière waarin onderwijs, ongeacht toekomstige werkplek, een belangrijke rol kan spelen en waar toekomstige vakgroepen voordeel mee kunnen doen.

Veel vrijheid

Om voldoende onderwijsmomenten te waarborgen zijn er per stageperiode maximaal twee aiossen op de afdeling Interne Geneeskunde. Hun belangrijkste taak is, vanzelfsprekend, het geven van onderwijs aan bachelor- en masterstudenten, collega-

aiossen en verpleegkundigen. Er is veel vrijheid in het soort onderwijs dat wordt gegeven, maar er moeten minimaal twintig unieke contacturen onderwijs per vier maanden zijn, naast circa zestig uur voorbereiding. Daarnaast houdt de aios zich bezig met de organisatie van het regionaal onderwijs voor collega-aiossen en zit hij minimaal een maand het ochtendrapport voor. Tijdens het voorzitten identificeert de aios de onderwijsmomenten en maakt dit expliciet door dit te delen met de zaal of door een staf-lid om verdieping te vragen. De stage biedt tevens de mogelijkheid om te beginnen met het behalen van de basiskwalificatie onderwijs (een bewijs van de didactische bekwaamheid van docenten in het wetenschappelijk onderwijs, *red.*).

Verder is de aios betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe of te herziene onderwijsonderdelen, het ontwikkelen van nieuwe toetsvragen en wordt de mogelijkheid geboden hiervoor specifieke workshops te volgen. Wekelijks bespreekt een aios of een staf-lid-internist een onderwijsgerelateerd artikel, waarbij ook specialisten van andere disciplines (waaronder *principal educators*, onderwijskundigen) aanwezig zijn. Daarnaast dient de aios tijdens de stage een onderwijscongres te bezoeken.

Onderwijsmeters

De aios leert de dagelijkse gang van zaken met een kritische 'onderwijsblik' te bekijken. Zo wordt in de bacheloropleiding sinds kort gewerkt met *team based learning* (TBL), een onderwijsvorm waarbij studenten in kleine groepen vraagstukken oplossen en bediscussieren.² Door het enthousiasme voor deze onderwijsvorm is TBL nu ook in aangepaste vorm in het onderwijs voor aiossen interne geneeskunde geïmplementeerd.

Omdat aiossen zelf invulling kunnen geven aan de onderwijsmomenten, kunnen ze ook onderwijs door collega's of stafartsen overnemen. Hierdoor krijgen studenten onderwijs van een enthousiaste, gemotiveerde aios die voldoende tijd heeft, en de aios maakt zo voldoende onderwijsmeters. Daarnaast hebben de stafartsen hierdoor minder onderwijstaken, zodat ze meer tijd hebben om zich te verdiepen in inhoud en vorm van het onderwijs.

Doordat de aios fulltime bezig is met onderwijs en onderwijs-

Het kan zelfs de onderlinge verhoudingen in het ziekenhuis verbeteren

aios meer tijd voor verdieping van medische kennis doordat hij bij de voorbereiding en uitvoering van het onderwijs meer tijd heeft om bijvoorbeeld stil te staan bij pathofysiologische principes en het proces van differentiaaldiagnostisch denken. Om iets goed te kunnen uitleggen, moet je het immers eerst zelf goed begrijpen. Anticiperen op vragen van studenten, coassistenten of mede-aios leidt tot betere voorbereiding en daarmee tot betere kennisretentie bij de onderwijs-aios. Hierdoor krijgen studenten les van een goed voorbereide en enthousiaste docent, die hun leerproces optimaal stimuleert en ze activeert om de opgedane kennis toe te passen.

Ook al zijn de competenties die de aios tijdens

de stage opdoet niet altijd even goed meetbaar, ze zijn wel fundamenteel voor de opleiding tot specialist. Tijdens de stage leert de aios organiseren, samenwerken en communiceren met stafleden en collega's van andere disciplines en met studenten, tijdens colleges, werkgroepen en vaak ook als mentor. Op maatschappelijk niveau draagt de aios bij door adequate kennisoverdracht en door te fungeren als rolmodel voor de studenten. Dit zijn voorbeelden van competenties die tijdens een zaalstage niet altijd voldoende aan bod komen door de alledaagse hectiek van de patiëntenzorg. Door een onderwijsstage als keuzestage op te nemen in alle medische (vervolg)opleidingen komt levenslang leren pas echt tot zijn recht. ■

De onderwijs-aios ziet weliswaar minder patiënten tijdens de stage, maar daarna komen de opgedane vaardigheden de patiëntenzorg ten goede.

congressen bezoekt waar nieuwe onderwijsvormen worden gepresenteerd zal hij sneller verouderde of ondermaatse onderwijsvormen signaleren. Voor studenten is de drempel lager om de onderwijs-aios aan te spreken op de kwaliteit van het onderwijs, omdat de aios qua leeftijd dichterbij de beleving en gevoelswereld van de studenten zit. Dit verbetert uiteindelijk de kwaliteit van het onderwijs als geheel en van de opleiding van student, coassistent en aios. In de toekomst zullen onze onderwijs-aios zich ook toeleggen op disciplineoverstijgend onderwijs, wat mogelijk zelfs ten goede komt aan betere onderlinge verhoudingen binnen het ziekenhuis.

Kanttekeningen

Er zijn ook kritische kanttekeningen te plaatsen. Omdat de onderwijs-aios minder zichtbare activiteiten verricht – voorbereiden, organiseren en evalueren vinden deels achter een bureau plaats – is de aios-output minder goed meetbaar. Weliswaar draait de aios tijdens de stage mee in het dienstrooster, maar per saldo ziet hij minder patiënten dan tijdens een vier maanden durende (poli)klinische stage. Goed onderwijs – zeker binnen een academische setting – is echter zeker zo belangrijk als (en onmisbaar voor) goede patiëntenzorg. Bovendien heeft de

contact

c.m.cante@amc.uva.nl
cc: redactie@medischcontact.nl

Gabor Linthorst is stagehouder van de stage klinisch onderwijs, Suzanne Geerlings is opleider interne geneeskunde in het AMC.

web

De voetnoten vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.